

Bruselj, 22.9.2020
SWD(2020) 184 final

DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE
POVZETEK POROČILA O OCENI UČINKA

Spremni dokument

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

**o spremembi Direktive 2004/37/ES o varovanju delavcev pred nevarnostmi zaradi
izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem pri delu**

{COM(2020) 571 final} - {SEC(2020) 302 final} - {SWD(2020) 183 final}

Povzetek

Ocena učinka o Predlogu direktive o spremembi Direktive 2004/37/ES o varovanju delavcev pred nevarnostmi zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem pri delu.

A. Potreba po ukrepanju

Zakaj? V čem je težava?

Izpostavljenost delavcev rakotvornim in mutagenim snovem pomeni znatno nevarnost za njihovo zdravje. Po podatkih agencije EU-OSHA¹ se v EU vsako leto 52 % z delom povezanih smrti pripiše raku. Zato Komisija nadaljuje postopek posodabljanja direktive o rakotvornih in mutagenih snoveh (CMD)² s predlogom četrte serije dodatnih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost. To je skladno z direktivo o rakotvornih in mutagenih snoveh, ki določa, da je treba mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost določiti za vse tiste rakotvorne in mutagene snovi, za katere je to mogoče glede na razpoložljive podatke.

Trenutno je trem snovem, obravnavanim v tej direktivi, namreč akrilonitrilu, nikljevimi spojinami in benzenu, izpostavljenih več kot milijon delavcev v EU. Posledica neukrepanja na ravni EU bi bilo skoraj 2 000 primerov rakavih obolenj in drugih z delom povezanih bolezni zaradi poklicne izpostavljenosti tem trem snovem v naslednjih 60 letih.

Kaj naj bi prinesla ta pobuda?

Glavni splošni cilj te pobude je dodatno okrepiti pravico delavcev do visoke ravni varovanja zdravja in varnosti pri delu ter preprečiti smrti zaradi z delom povezanih rakavih obolenj in drugih zdravstvenih težav, ki jih povzročajo te tri snovi. V podporo temu splošnemu cilju si bo ta pobuda prizadevala doseči tri posebne cilje:

- nadalje izboljšati zaščito pred poklicno izpostavljenostjo rakotvornim in mutagenim snovem v EU;
- povečati učinkovitost pravnega okvira EU z njegovo posodobitvijo na podlagi znanstvenega strokovnega znanja;
- zagotoviti večjo jasnost, olajšati izvajanje in prispevati k bolj enakim konkurenčnim pogojem za gospodarske subjekte s sprejetjem minimalnih zahtev na ravni EU.

Kakšna je dodana vrednost ukrepanja na ravni EU?

Z določitvijo novih ali revidiranih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost v direktivi o rakotvornih in mutagenih snoveh bo mogoče zagotoviti podobno minimalno raven zaščite za delavce po vsej EU. Ker na ravni EU ni določenih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost, kot to velja v primeru nikljevih spojin in akrilonitrila, nekatere države članice dejansko niso določile nobenih nacionalnih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost ali pa so sprejele zelo različne ravni vrednosti, kar povzroča velike razlike pri zaščiti delavcev pred izpostavljenostjo tem snovem. Za benzen obstaja mejna vrednost za poklicno izpostavljenost na ravni EU, vendar pa se zaščita delavcev razlikuje, saj so nekatere države članice sprejele nižjo nacionalno mejno vrednost za poklicno izpostavljenost.

Ta pobuda bo poleg zagotovitve te podobne minimalne ravni zaščite po vsej EU tudi izboljšala jasnost in izvrševanje, prispevala k bolj enakim konkurenčnim pogojem za gospodarske subjekte v sektorjih, kjer se navedene snovi uporabljajo, in preprečila kakršno koli podvajanje dela, saj bo odpravila potrebo po tem, da države članice same opravijo znanstveno analizo za določitev mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost.

B. Rešitve

Katere zakonodajne in nezakonodajne možnosti politike so se upoštevale? Ali ima katera od njih prednost? Zakaj?

Več možnosti je bilo zavrženih, saj so se šttele za nesorazmerne ali manj učinkovite za doseganje ciljev te pobude. Med temi možnostmi so prepoved uporabe rakotvornih kemičnih snovi pri delu, tržni instrumenti (subvencije, davčne olajšave itd.), samourejanje industrije in smernice.

¹ EU-OSHA (2017), Mednarodna primerjava stroškov nezgod in bolezni, povezanih z delom, ki je na voljo na spletnem naslovu: <https://osha.europa.eu/sl/publications/international-comparison-cost-work-related-accidents-and-illnesses/view>.

² Direktiva 2004/37/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o varovanju delavcev pred nevarnostmi zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem pri delu. Na voljo na spletnem naslovu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32004L0037>.

Določitev novih ali revidiranih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost po vsej EU v direktivi o rakotvornih in mutagenih snoveh je obveljala kot najprimernejša možnost. Ocenjenih je bilo več scenarijev mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost, vključno z mejnimi vrednostmi za poklicno izpostavljenost, dogovorjenimi v okviru tristranskega Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu (ACSH), pri katerih se upoštevajo znanstvena priporočila ter socialno-ekonomska vprašanja in vprašanja izvedljivosti. ACSH sestavljajo predstavniki vlad, delodajalcev in delavcev. Poleg mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost, dogovorjenih v okviru ACSH, so bili za vsako snov obravnavani scenariji z nižjo in višjo mejno vrednostjo.

Na podlagi temeljite ocene učinka so bile kot prednostna možnost ohranjene mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost, ki jih je priporočil ACSH, saj pomenijo najboljše scenarije v smislu uspešnosti, učinkovitosti in skladnosti. Za te ohranjene možnosti tudi velja, da dopolnjujejo obstoječe ukrepe iz REACH za vsako snov.

Kdo podpira katero možnost?

Socialni partnerji v okviru formalnega dvostopenjskega posvetovanja podpirajo seznam snovi, ki naj bi bile obravnavane pri četrti spremembi direktive o rakotvornih in mutagenih snoveh.

Predstavniki vlad, delodajalcev in delavcev v okviru ACSH podpirajo vse prednostne možnosti, vključno s prehodnimi obdobji, ki so predlagana za ublažitev tehničnih ali ekonomskih izzivov delodajalcev v zvezi z zadevnimi tremi snovmi.

C. Učinki prednostne možnosti

Katere so koristi prednostne možnosti (če obstaja, sicer glavnih možnosti)?

Glavna korist, ki izhaja iz prednostnih možnosti za zadevne tri snovi, je prispevek k zaščiti več kot 1 000 000 delavcev s preprečitvijo več kot 1 700 primerov z delom povezanih bolezni, vključno z rakom, v naslednjih 60 letih. Zaradi tega zmanjšanja poklicnih bolezni se bo med drugim zmanjšalo trpljenje delavcev in njihovih družin, omogočeno pa bo tudi daljše, kakovostnejše in bolj produktivno delovno življenje delavcev.

Prednostne možnosti bodo koristile tudi podjetjem, ki bodo zaradi manjšega izostajanja od dela, manjših izgub produktivnosti in nižjih zavarovalnin v naslednjih 60 letih predvidoma prihranila 7 milijonov EUR. Predvidene koristi za podjetja ne vključujejo nekaterih prednosti, kot je večja pravna jasnost. Od teh prednostnih možnosti bodo imeli koristi tudi javni organi, saj se bodo zaradi njih med drugim znižali stroški zdravstvenega varstva. Koristi za javne organe so bile ocenjene na 5 milijonov EUR v naslednjih 60 letih.

Poleg teh ekonomskih in socialnih koristi bo prednostna možnost za benzen prispevala tudi k zmanjšanju ubežnih ali razpršenih emisij v nekaterih sektorjih, kar bo pozitivno vplivalo na okolje. Prednostni možnosti za akrilonitril in nikljeve spojine naj ne bi imeli pozitivnih vplivov na okolje ali pa naj bi bili ti zelo omejeni.

Kakšni so stroški prednostne možnosti (če obstaja, sicer glavnih možnosti)?

Potrebne bodo naložbe podjetij da se bodo podjetja uskladila s prednostnimi možnostmi, pa tudi dodatni viri za spremljanje izpostavljenosti, zaradi česar bodo nastali operativni stroški. Ocenjuje se, da bi lahko ti v naslednjih 60 letih lahko dosegli 14 milijard EUR. Vendar bi morali biti ti stroški za večino podjetij glede na njihov promet vzdržni. Poleg tega so bili v sveženj prednostnih možnosti vključeni prehodni ukrepi, da bi se ublažili izzivi za delodajalce, pa tudi preprečila izguba delovnih mest.

Čeprav se lahko podjetja v nekaterih zelo specifičnih primerih odločijo stroške prenesti na druge, v smislu cen za potrošnike ne bo nobenega učinka ali pa bo ta zelo omejen.

Javni organi bodo morali vložiti denar ob prenosu teh prednostnih možnosti v nacionalno zakonodajo. Ocenjuje se, da bi lahko stroški prenosa dosegli 2,5 milijona EUR.

Kakšen bo vpliv na podjetja, MSP ter mikropodjetja?

Zaradi svežnja prednostnih možnosti bodo nastali operativni stroški za podjetja, ki bodo morala uvesti dodatne zaščitne ukrepe ne glede na svojo velikost. Vendar se glede na letni promet pričakuje, da bodo te naložbe za zadevne tri snovi vzdržne.

Medtem ko akrilonitril uporabljajo predvsem velika podjetja, pa MSP predstavljajo velik delež zadevnih industrij, ki se ukvarjajo z nikljevimimi spojinami in benzenom. Pri vseh snoveh, obravnavanih v tej pobudi, bodo potrebne naložbe za MSP pomenile majhen delež prometa MSP v naslednjih 60 letih. Le zelo majhno število zadevnih

MSP, ki uporabljajo nikljeve spojine, bi lahko pri uskladitvi s prednostno možnostjo naletelo na nekatere težave. Zato so bila v sveženj prednostnih možnosti vključena prehodna obdobja, namenjena ublažitvi izzivov za vse snovi.

Ali bo prišlo do znatnih učinkov na nacionalne proračune in uprave?

Izvršilni organi bi lahko imeli dodatne upravne stroške in stroške izvrševanja. Vendar se ne pričakuje, da bi bili ti stroški znatni. Ohranjena možnost naj bi s preprečevanjem zdravstvenih težav prispevala tudi k ublažitvi finančne izgube sistemov socialne varnosti in zdravstvenega varstva držav članic. Pričakuje se, da bodo koristi za javne organe (skoraj 5 milijonov EUR) večje od stroškov (skoraj 2,5 milijona EUR).

Bo imela pobuda druge pomembnejše učinke?

S svežnjem prednostnih možnosti bo omejen obseg razlik med državami članicami, kar bo prispevalo k enakim konkurenčnim pogojem in nadalje izboljšalo delovanje notranjega trga. Poleg tega bodo imele prednostne možnosti imele pozitiven učinek na temeljne pravice, zlasti kar zadeva člen 2 (pravica do življenja) in člen 31 (pravica do poštenih in pravičnih delovnih pogojev, ki spoštujejo delavčevo zdravje, varnost in dostojanstvo) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

D. Spremljanje

Kdaj se bo politika pregledala?

Učinkovitost predlagane revizije direktive o rakotvornih in mutagenih snoveh bi se ugotavljala v okviru ocene direktiv EU o varnosti in zdravju pri delu, kot je predvideno v členu 17a Direktive 89/391/EGS. Predlagano je, naj se izkoristi naslednje relevantno ocenjevanje po koncu obdobja za prenos.